

JAK UDRŽET WINDOWS „FIT“

Asi to také znáte – Windows jako by se časem zpomalovala a zpomalovala. „Lidová moudrost“ tvrdí, že se používáním „zanášejí“ a je třeba je občas přeinstalovat. Ve skutečnosti je však možné udržet Windows v kondici, jen musíte určité programy držet na uzdě a nedovolit jim všechno, co by chtěly.

CO WINDOWS ZPOMALUJE?

Jsou dva základní faktory, které mají vliv na subjektivní „svižnost“ Windows na jinak stále stejně vybaveném počítači: *operační paměť (RAM)* a *pevný disk (HD)*. V obou případech jde především o dostatek místa.

Uvedme si příměr: Kdybyste do svého bytu dali tolik nábytku, kolik se do něj nejvýše vejde, už by v něm nebylo k hnutí. V bytě se člověku bydlí pohodlně jen potud, pokud je v něm dost místa na volný pohyb. Totéž potřebuje pro svou práci počítač na pevném disku i v operační paměti – dostatečnou rezervu pro „volný pohyb“ (na přesuny dat, na vytváření dočasných, pracovních dat a tak podobně).

Co nám ukrájí místo z paměti i pevného disku? Především instalace programů! Místo na disku mohou zabírat také datové soubory, avšak kromě shromažďování fotografií a videa málokdy sami svou činností vytvoříme soubory velké tak, aby to na disku bylo znát.

MÍSTO NA PEVNÉM DISKU

Místo na pevném disku se sleduje snadno. Také je pochopitelné, že čím víc toho na disk uložíme, tím méně místa na něm zůstane. Některé programy pak při svém použití vytvářejí další soubory, do kterých si ukládají, co potřebují, to však nebývá celkově významné.

Název procesu	Uživatelské jméno	CPU	Využití p...
wscntfy.exe	Martin Stejskal	00	1 964 kB
mmsgfs.exe	Martin Stejskal	00	1 828 kB
ctfmon.exe	Martin Stejskal	00	2 856 kB
explorer.exe	Martin Stejskal	01	17 432 kB
WPCMap.exe	SYSTEM	00	932 kB
vpcsrcv.exe	SYSTEM	00	3 472 kB
wuauclt.exe	Martin Stejskal	00	5 212 kB
spoolsv.exe	SYSTEM	00	4 196 kB
svchost.exe	LOCAL SERVICE	00	4 196 kB
svchost.exe	NETWORK SERVICE	00	2 616 kB
taskmgr.exe	Martin Stejskal	09	4 472 kB
svchost.exe	SYSTEM	00	17 644 kB
svchost.exe	NETWORK SERVICE	00	3 856 kB
svchost.exe	SYSTEM	00	4 556 kB
lsass.exe	SYSTEM	01	1 264 kB
services.exe	SYSTEM	00	3 904 kB
winlogon.exe	SYSTEM	00	1 308 kB
csrss.exe	SYSTEM	00	3 908 kB
smc.exe	SYSTEM	00	372 kB

Obr. 1. Při zkoušení, kolik který nástroj zabírá paměti, se řiďte pouze změnami celkového využití paměti – naspodu okna. Čísla uvedená u jednotlivých procesů zahrnují paměť využívanou i jinými procesy, a nemají proto vhodnou vypovídací hodnotu.

Povzme si tedy, kolik volného místa bychom měli na disku mít, aby se na něm počítač mohl „volně pohybovat“. Na menších discích by to mělo být nejméně 10% z kapacity disku; lépe je 15%. Na větších discích a na novějších a silnějších počítačích, obvykle provozujících Windows XP, by minimem volného místa měl být buď 1 GB, anebo dvojnásobek operační paměti. Ani jedno z uvedených vodítek není dogmatem, řiďte se oběma přiměřeně vzhledem ke své počítačové sestavě.

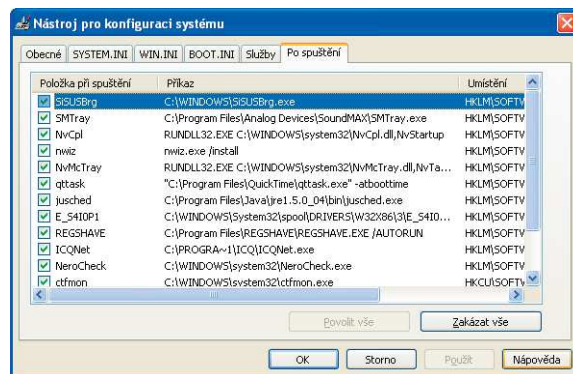
OPERAČNÍ PAMĚŤ

Zaplnění operační paměti můžeme občas zkontrolovat ve *správci úloh*. Ten se ve Windows XP spouští stiskem kombinace kláves Ctrl+Alt+Del. Na některých počítačích se správce úloh otevře hned, na jiných se nejprve objeví okno, z něhož správce úloh spustíme kliknutím na tlačítko. Správce úloh je také možné spustit z místní nabídky *hlavního panelu* (lišty, která je obvykle naspodu obrazovky). Jeho místní nabídku vyvoláte tak, že kliknete pravým tlačítkem myši do místa neobsazeného jiným prvkem (zpravidla ikonou).

CO ZAPLŇUJE PAMĚŤ

Paměť potřebují Windows a jejich služby a také všechny ostatní běžící programy. Z toho vyplývá, že by nemělo běžet nic, co právě nepotřebujete. Autoři mnoha programů však napsali jejich instalaci tak, jako kdybyste na svém počítači neměli dělat nic jiného než neustále využívat jenom jejich program. S oblibou nechávají již při startu počítače spouštět části svých programů, pro „pro vaše pohodlí“. Známkou tohoto „posízení“ je spousta kdejakých ikon v oznamovací oblasti (tedy „u hodin“) hlavního panelu.

Jestliže vám instalace programu nabízí, aby část programu byla „trvale zavedena do paměti“, my vám doporučujeme to odmítnout; buďto program právě používáte, a pak se stejně načte do paměti celý (respektive v celém potřebném rozsahu), anebo ho právě nepoužíváte, a pak ob-

Obr. 2. V seznamu *Po spuštění* v nástroji pro konfiguraci systému není snadné poznat, co je co a zda je to důležité, něco však může napovědět cesta (sloupec *Příkaz*), z níž se položka spouští.

vykle není důvodu, aby paměť zabírala byt jen jeho část.

- Obdobné doporučení platí pro mnohé nástroje, doplňky, utility, které rády bývají „stále k dispozici“. Využíváte-li je jen občas, není přece důvod, aby byly spuštěny stále.
- Mnohé z výše uvedeného se zavádí do paměti při každém spuštění počítače prostřednictvím ikony (odkazu), umístěné do složky *Po spuštění* v nabídce Start. Protože nikdy bezpečně nevíte, zda zabrazení spuštění nějakého programu nebude mít nežádoucí vedlejší účinky, ikony nemažte; pouze je přesuňte do jiné složky, která nemá tento význam. Doporučujeme vám vytvořit v nabídce *Start* složku nazvanou například *Nespouštět*. Neuklízejte však zbrkle! Pokud si nejste naprosto jisti tím, co děláte, pokaždé přesuňte raději jen jednu ikonu a nějaký čas pozorujte, zda to (zejména dotčenému programu) nevádí. Aby změna nabyla účinnosti, je třeba počítač restartovat, nebo se alespoň odhlásit a znovu přihlásit. V případě občasné potřeby je ostatně možné ikonu ze složky *Nespouštět* spustit i ručně...
- Některé nástroje se spouštějí spolu s počítačem, aniž by byly tak slušné a činily tak prostřednictvím snadno dostupné ikony. Nelze-li toto chování ovlivnit v nastaveních programu, může je pokročilý uživatel „neutralizovat“ pomocí nástroje *msconfig* (obr. 2). Z nabídky *Start* vyberte *Spustit*, vepište *msconfig* a odešlete. Je vždy na vás, abyste zvážili, nakolik je užitečnost nástroje vyvážená množstvím paměti, kterou nástroj zabere.

–mjs